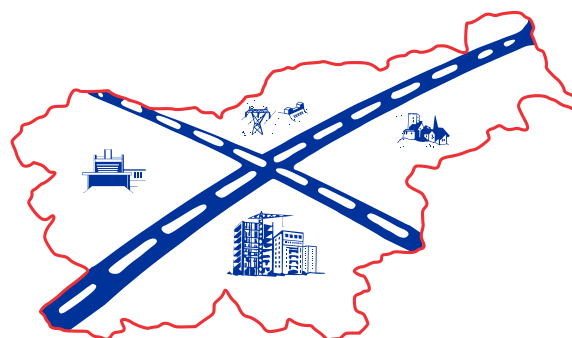
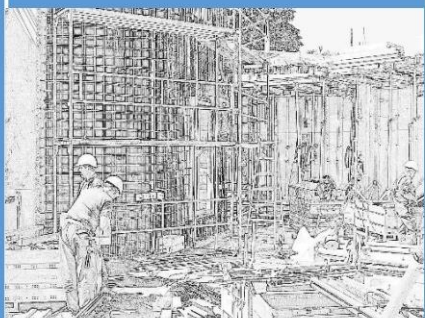

SINDIKAT DELAVCEV GRADBENIH DEJAVNOSTI SLOVENIJE

PROGRAMSKE USMERITVE DELA 2017 - 2022

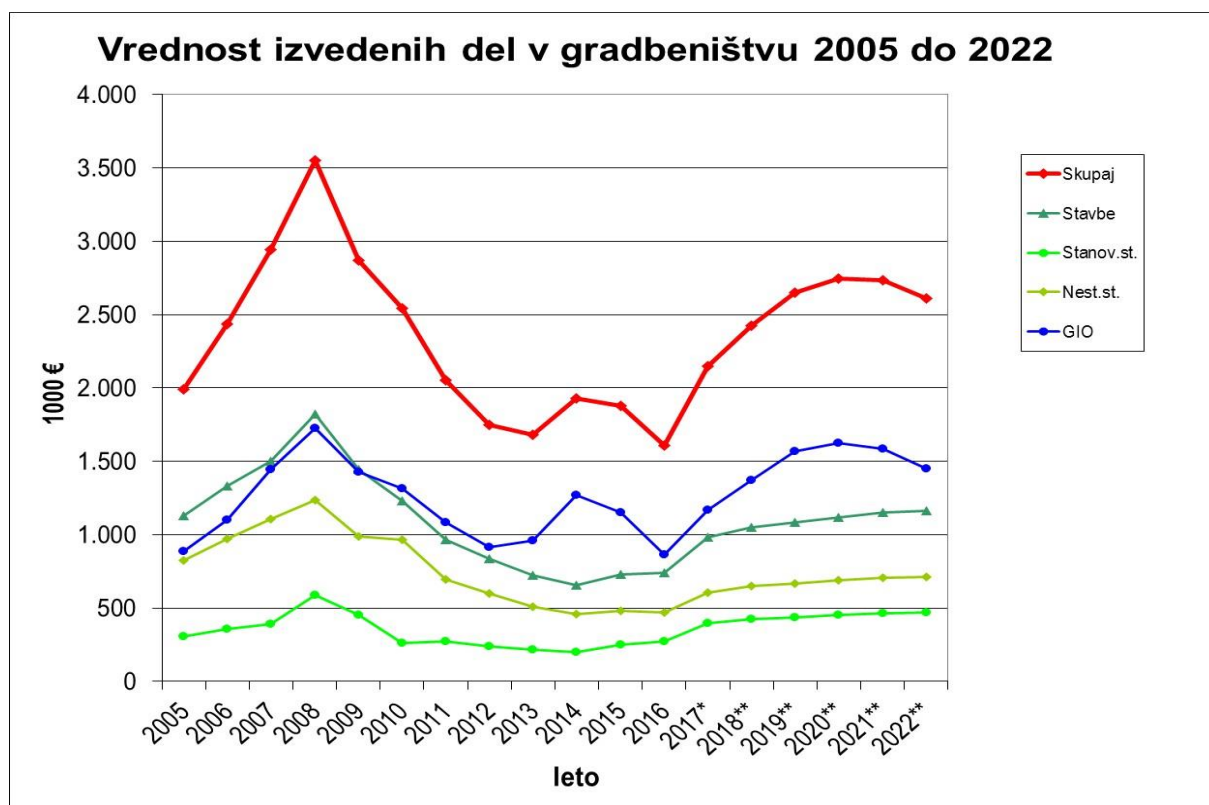
*Povezani.
Solidarni.
Močni.*

Dejavnosti SDGD Slovenije v obdobju 2017-2022 bodo temeljile na statutarnih obvezah SDGD Slovenije, programskih usmeritvah za obdobje 2017-2022 ter sprejetih sklepih organov SDGD Slovenije, ki so posledica odzivanja SDGD Slovenije na aktualna dogajanja, katera imajo za posledico vpliv na socialno-ekonomski položaj članov SDGD Slovenije.

Uvod

Od začetka finančne, gospodarske in kasneje vedno bolj tudi politične krize leta 2008 je slovensko gradbeništvo v vseh pogledih in kazalcih svoje dno doseglo v letu 2016. Napovedi za naslednja leta do 2022 so bistveno boljše, čeprav še vedno ne dosegajo, in tudi boljše da ne, leta 2008, ki je bilo bistveno investicijsko »pregreto« in financirano pretežno s tujimi posojili. Današnji delež gradbeništva v BDP, ki znaša okrog 4,5% se mora dvigniti na normalno raven okrog 6 - 6,5%. Dodana vrednost na zaposlenega v gradbeništvu je nizka, komaj okrog 29.000€ na zaposlenega v enem letu. Ob tem je iz znanih razlogov delež plač v dodani vrednosti izredno visok, v letu 2016 skoraj 73%. Potreben je drastičen dvig cen gradbenih storitev, ki bodo omogočale približevanje plač vsaj povprečnim v RS (zaostanek je preko 20%), razvoj panoge in s tem lažjega odločanja mladih za gradbene poklice.

Gibanje na trgu gradbeništva od leta 2005 do 2016 in napovedi za obdobje 2017-2022

Vir: SURS; napoved na podlagi plana MZI

Zaključki dosedanjih strateških konferenc za trajnostno gradbeništvo so dobra osnova in usmeritev za naprej:

- Stabilizacija trga gradbeništva

Vlada RS mora s svojim načinom planiranja in izvajanja investicij v gradbeništvo zagotoviti dolgoročno stabilen trg za gradbena podjetja. Zato mora vzpostaviti 5 do 6 letni drsni plan za izvedbo investicij s fiksnimi investicijskimi postavkami in z zagotovljenimi finančnimi viri, da bodo letne spremembe celotnega obsega del v gradbeništvo v dveh letih padle pod 10% oz. v štirih letih pod 5%. Pri tem Vlada naj zadolži poseben organ, ki bo skrbel za uresničevanje tega plana na državni ravni.

- Smernice za javno naročanje gradenj

Vlada RS mora uporabo Smernic za javno naročanje gradenj prepoznati kot strateško pomemben dokument in javne naročnike napotiti k njihovi uporabi, pripravljavce smernic pa zavezati k aktivnemu izvajanju ukrepov za njihovo uporabo.

- Konvencija 94 Mednarodne organizacije dela

Vlada RS mora skladno s svojo ustavno določbo o socialni državi čim prej podpisati Konvencijo 94 Mednarodne organizacije dela o preprečevanju socialnega dampinga v javnem naročanju in s tem zavezati javne naročnike, da so odgovorni za sprejemanje neobičajno nizkih ponudb, ki ne zagotavljajo poplačil delavcem skladno z Zakonom o delovnih razmerjih in Kolektivnimi pogodbami. Pričakujemo program izvedbe z roki, končni rok uveljavitve konvencije pa je 1. 1. 2019.

- Paritetni sklad v gradbeništvo

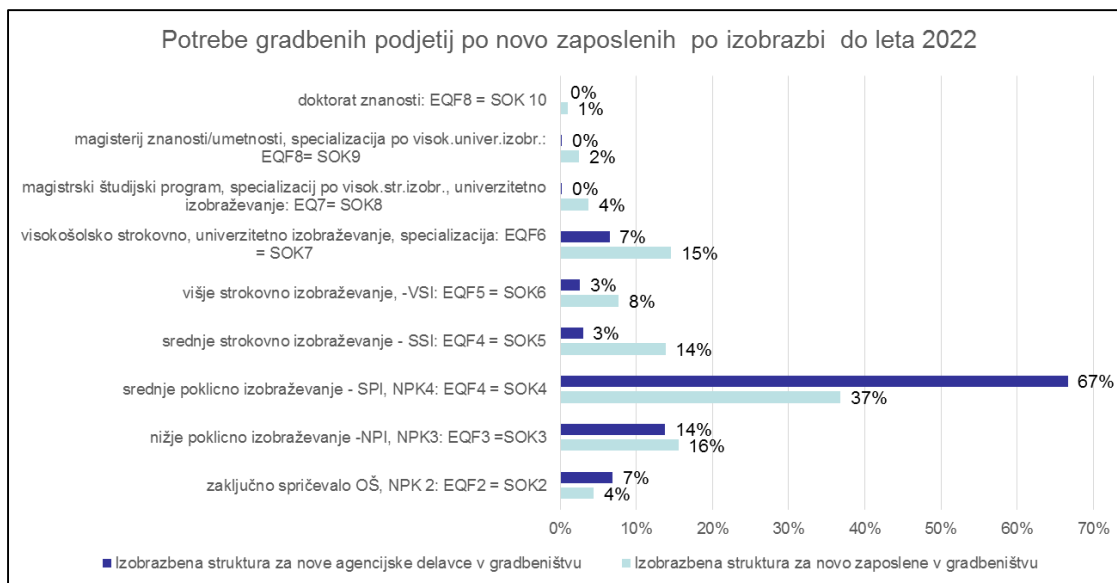
Za zmanjšanje previsokih socialnih tveganj in boljših pogojev za delo zaposlenih v gradbeništvo v Sloveniji moramo socialni partnerji v gradbeništvo ustanoviti Paritetni sklad za gradbeništvo. Od Vlade RS zahtevamo, da vzpostavi ustrezeni zakonski okvir in delovanje državnih institucij, ki bodo omogočili trajnostno delovanje takšnega sklada, kot ga imajo vse stare članice EU. Pričakujemo program izvedbe z roki. Paritetni sklad bi moral začeti delovati najkasneje 1. 1. 2019.

- Razširjena veljavnost Kolektivne pogodbe gradbenih dejavnosti

Od Vlade RS pričakujemo, da bo s spremembami Zakona o kolektivnih pogodbah zagotovila uveljavitev Kolektivne pogodbe gradbenih dejavnosti kot obvezne za vsa gradbena podjetja, ki delujejo v Sloveniji.

- Trg dela v gradbeništvu in zaposlovanje mladih:
 - poklicno, srednje strokovno in višješolsko izobraževanje za potrebe gradbeništva,
 - visoko šolstvo in izobraževanje poklicev v gradbeništvu,
 - vloga novih in prenovljenih reguliranih poklicev v gradbeništvu,
 - nove tehnologije - uporaba BIM (Building information modeling) v gradbeništvu

Potrebe podjetij po novih kadrih

Vir: anketa GZS

Anketirana podjetja (7.847 zaposlenih), nameravajo v naslednjih petih letih v povprečju zaposliti kar za 48% novih zaposlenih, in ob tem najeti dodatno še 90% agencijskih delavcev.

Izzivi za zaposlovanje izobraževanje in usposabljanje v gradbeništvu do leta 2022

- Nov cikel izgradnje in obnove slovenske infrastrukture, ki je pred nami, omogoča odprtje 10.000 do 15.000 novih delovnih mest v gradbeništvu v Sloveniji.
- (Ne)dilema: Ali bomo ob visokih investicijskih planih države zagotovili tudi rast zaposlovanja in izobraževanja v slovenskem gradbeništvu, ali ga bomo prepustili tujcem?
- Ali bomo zagotovili pogoje za oblikovanje zanimivih delovnih mest za delojemalce, dijake, študente v času visoke gospodarske konjunktore, ali se bomo še naprej zanašali na „cenejšo“, slabo izobraženo in slabo usposobljeno delovno silo iz najrevnejših okolij Evrope, kjer pa se viri hitro praznijo?
- Ali bo država zagotovila sistemski okvir za razvoj in ustrezno zaščito delovnih mest v gradbeništvu npr. po zgledu Avstrije (zahteve Prve strateške konference)?
- Kaj lahko vsakdo od nas stori pri tem?

Naslednje besede smo zapisali že v program za prejšnje obdobje, so pa (še) vedno prave:

Tudi v SDGD in na splošno v sindikatih so potrebne spremembe. Spremembe v delu in predvsem načinu razmišljanja. Očitno nekateri pristopi ne delujejo več. Veliko je težav in problemov, največji pa je kako doseči poistovetenje članstva s cilji sindikata. Šele takrat, ko bo to v nekem sozvočju bo možno premikati meje možnega.

Manjka nam veliko tistega, kar se splošno dojema za potrebno: primanjkuje nam sredstev, težave so s kadri, težko svoje poglede »prodamo« delavstvu, ki bi postalo tudi članstvo, mediji nam niso najbolj naklonjeni ...

Vendar - denar in drugi razpoložljivi viri ne zagotavljajo uspeha, v kolikor ni tudi jasne vizije in navdušenja, ki se morata prenesti na vse, posebno na tiste, ki so odgovorni in prvi poklicani za nadaljnji razvoj sindikalizma.

Pred nami so veliki izzivi: kako v družbi individualizma, kjer se vsak posveča samo svojim lastnim problemom in izzivom, doseči ideje kot so solidarnost, enakopravnost, tovarištvo. Kako delavcem pojasniti, da brez oblikovanja čim bolj enotnega delavskega zavezništva ne bo mogoče odgovarjati na zahteve in težnje kapitala, nacionalnih držav in širših skupnosti? Verjetno je možno določiti navdih iskati tudi v novih družbenih gibanjih, ki vsebujejo veliko teh idej, čeprav so njihove ideje postavljene v širši kontekst spreminjanja sveta.

Ob klasičnem gradbeništvu je potrebno pospešeno razvijati t. i. zelena delovna mesta, ta imajo visoko dodano vrednost in velike multiplikativne učinke. Ta delovna mesta so povezana z izpolnjevanjem energetske in okoljske zaveze, zniževanjem ogljičnega odtisa in zagotavljanju različnih vrst samooskrbe. Pri tem je potrebno izšolati, došolati in prešolati veliko novih profilov, predvsem v dejavnosti energetske sanacije in nizko-energijske ter pasivne gradnje. Izkoristiti je potrebno sredstva iz strukturnih skladov EU in zagotoviti potrebno lastno udeležbo.

Ob vsem tem si moramo prizadevati za ugled in promocijo poklica gradbinca, kar v preteklosti ni bilo vedno tako. Tu seveda mislimo na vse poklice, ki so vključeni v proces graditeljstva, instalacijskih zaključnih in obrtniških del. Slovenija in slovensko gradbeništvu ima tradicijo, znanje in komparativne prednosti. Lahko se zaposluje ustrezne delavce, saj objektov, ki jih potrebujemo v lastni državi zaradi njihove narave pač ni mogoče uvoziti iz npr. Kitajske.

Socialno-ekonomski položaj in plačna politika

V kolikor se bodo vsaj v večjem delu izpolnila gornja pričakovanja ter se v svetu in pri nas ne bo zgodilo kaj posebej nepričakovanega, se bo izboljšal tudi socialno-ekonomski položaj zaposlenih v gradbeništvu. Kljub izboljšanju stanja pa je potrebno računati z t. i. »jobles growth« efekt, ko podjetja kljub vrnitvi povpraševanja na prejšnjo raven ne zaposlijo ponovno istega števila ljudi, ampak bistveno manj. Bančni sistem mora biti sposoben finančno spremljati investicije in zagotavljati potrebne garancije, brez tega gradbeništvo ne more funkcionirati. Slovensko gradbeništvo se bo moralo tudi bistveno bolj usmeriti na projekte v tujini, tukaj pa je potrebno zagotoviti financiranje in potrebne garancije in s tem podpreti pridobivanje novih del.

Socialni dialog na panožnem nivoju bo potekal na bipartitni osnovi med delodajalci, GZS - Zbornico gradbeništva in industrije gradbenega materiala ter ZDS- sekcija za gradbeništvo in delojemalci. Veljavno kolektivno pogodbo dejavnosti je potrebno obdržati in jo po potrebi dopolnjevati.

Predvsem pa moramo preseči stanje na področju plačnega sistema in odpraviti zdajšnje anomalije, ki so nastale tudi zaradi sicer upravičenega dviga minimalne plače. Dosedanji plačni razredi po osnovnih plačah so popolnoma izkrivljeni in nimajo niti stika z realnostjo. Glede na to da je podobna oz. ista situacija pri vseh kolektivnih pogodbah dejavnosti je tu potreben skupen nastop in napor vseh sindikatov. Prve aktivnosti so se že začele s skupno konferenco in zahtevami sindikatov zasebnega sektorja (izenačitev osnovne in minimalne plače za prvi tarifni razred), oblikovanjem strokovnih skupin in prvimi stiki z delodajalskimi združenji. Zdajšnje usklajevanje osnovnih plač na podlagi elementov iz KPgD (inflacija in produktivnost) ne more odpraviti osnovne anomalije porušenega plačnega sistema.

Preko ZSSS bomo v okviru ESS sodelovali v socialnem dialogu. V naslednjem obdobju bodo pred nami ponovno teme, ki bodo na socialnem področju zelo vplivale na vse zaposlene. Gre skoraj še za celoten paket zdravstvene zakonodaje, dolgotrajne oskrbe, poklicnih bolezni, sprememb na davčnem področju in pokojninske zakonodaje.

Pri vprašanju socialnega dialoga naletimo v gradbeništvu na vprašanje številčno šibkega organiziranja tako delodajalcev kot delojemalcev oz. sindikatov, kar se kaže tudi v omejeni veljavnosti KPgD. Ta sicer vsebuje določene nastavke za financiranje socialnega dialoga, ki pa jih bo težko operacionalizirati. Tudi v splošnem bo potreben širši razmislek kako naprej, današnja popolna prostovoljnost se je izrodila v svoje nasprotje in škodi vsem. (delež plač v BDP oz. DV pada tudi zaradi šibkih sindikatov, tako pri nas kot v svetu). Rešitev bi bila lahko

Delavska zbornica po avstrijskem zgledu z obveznim članstvom kot ga ima v Avstriji tudi gospodarska zbornica.

S stanjem na področju soupravljanja nikakor ne moremo biti zadovoljni, kljub temu, da je tukaj sprejeta vsa potrebna zakonodaja tako na nacionalnem kot evropskem nivoju. Tukaj ne izkoriščamo vseh možnosti, v bodoče moramo to spremeniti in izboljšati. Ob objektivno evolucijskem procesu umikanja sindikatov iz posameznih družb, bodo Sveti delavcev postali še pomembnejše orodje oz. praktično nujnost v posameznih družbah.

Še nadalje si moramo prizadevati in doseči participacijo zaposlenih tako na upravljanju kot pri delitvi dobička skozi potrebno zakonodajo.

Na področju urejanju položaja delavcev migrantov je bil v preteklem obdobju dosežen napredek, s 1. 1. 2018 prične veljati nov Zakon o čezmejnem izvajanju storitev pri katerem smo sindikati aktivno sodelovali. Še nadalje si moramo prizadevati za načelo »ista plača za isto delo« v posamezni državi EU ne glede na to od kod delavec prihaja kot napoten. V gradbeništvu bo, kot povsod po svetu, zaposlenih še vedno veliko migrantov, ki so vedno v nekem specifičnem odnosu, na katerega moramo biti še posebej pozorni.

Področje članstva v sindikatu, organiziranost in razvoj SDGD

Pridobivanje novih članov ostaja ena temeljnih nalog na vseh nivojih sindikalne organiziranosti. Ta tema je ena najpomembnejših tudi v širšem evropskem in svetovnem sindikalnem gibanju. Povsod nam članstvo upada, starejši člani se upokojujejo ali pa ostajajo brez dela, med mladimi pa za sindikate ni pravega zanimanja. Vendar je kljub recesiji in upadanju števila zaposlenih v gradbeništvu RS še vedno veliko možnosti za včlanjevanje. Preko mreže območnih odborov in sindikatov družb moramo priti do vsakega potencialnega člana in mu ponuditi možnost vstopa v sindikat. Sindikate družb kot take je vedno težje organizirati, voluntarizma je in bo vedno manj, zato se težišče dela vedno bolj prenaša na zunanjo sindikalno organiziranost, to se bo v bodoče še bolj pokazalo. V ta namen moramo krepiti našo organizacijo zunaj družb, tudi s finančnimi sredstvi, ki ostajajo znotraj sindikatov družb. Plačevanja sindikalne članarine za samoplačnike preko trajnikov na bankah teče nemoteno, ta lahko v bodoče prevzame tudi vlogo glavnega vira v kolikor pride do zakonskih sprememb na področju obveznosti nakazovanja sindikalne članarine s strani delodajalca. Z naraščanjem števila samoplačnikov se bo še bolj pokazala potreba po dobri profesionalni

organiziranosti zunaj družb, statut SDGD območnim organizacijam dodeljuje finančna sredstva, ki bi sicer pripadala sindikatu družbe.

V delovanju ZSSS moramo v najkrajšem času urediti status območnih organizacij in tam zaposlenih. Sedanje stanje je v nasprotju s Statutom ZSSS in ustreznim aktom, ki ureja to področje.

Izobraževanje, informiranje

Tudi v naslednjem obdobju bomo nadaljevali z ustaljenim programom izobraževanja, ki je namenjen profesionalnemu in volonterskemu kadru. Tukaj bomo sodelovali s službo izobraževanja pri ZSSS, tam so že pripravljene določeni izobraževalni moduli, izobraževanja potekajo, ob novih kadrovskih rešitvah na ZSSS pa se bodo še izboljšale. Največja težava je nezainteresiranost za dodatno izobraževanje med sindikalisti na vseh nivojih. Posebno pozornost moramo posvetiti novim sindikalnim zaupnikom, saj opažamo tukaj težave z osnovnimi znanji in veščinami.

V sodelovanju z območnimi odbori SDGD bomo nadaljevali z organizacijo seznanjanja zaupnikov in članstva s specifičnimi temami, ki so lastne samo v našem sindikatu (npr. KPgD, novi plačni model ipd)

V sklopu sej republiškega odbora in drugih organov bomo nadaljevali z izobraževanjem članov organov SDGD, saj se je dosedanja praksa izobraževanj o aktualnih dogajanjih, ki potekajo v sklopu sej, pokazala za dobro.

Udeleževali se bomo izobraževanj, ki potekajo v okviru ZSSS in so namenjena seznanjanjem z novostmi v delovni zakonodaji ter posledično enotnemu delovanju znotraj ZSSS na vseh ravneh organiziranosti.

Za obveščanje članstva bomo še vedno skrbeli preko ustaljenih poti – Delavska enotnost, letaki, zgibanke, spletna stran, informacije članom »oglasna deska«.

Največji delež obveščanja imajo sindikalni zaupniki po družbah, ki morajo preko standardnega načina v posamezni družbi (oglasna deska, intranet, obvestila, interno glasilo, ...) posredovati prejete informacije do članov. Zato bomo tudi ob vseh večjih akcijah ali spremembah obvestila in informativna gradiva pošiljali direktno sindikatom družb.

Ob tem pa moramo seveda nadaljevati in razvijati vse elektronske oblike komuniciranja, socialne mreže ipd., kar je že postalo in bo v prihodnosti prevladujoča oblika.

Mednarodno sodelovanje

Kot člani EFBWW – Evropske zveze gradbenih in lesnih delavcev ter BWI – Svetovne zveze gradbenih in lesnih delavcev bomo aktivno sodelovali v njihovih aktivnostih in mednarodnih projektih ki se nanašajo predvsem na doseganje mednarodne solidarnosti in sodelovanja ter vplivanja na oblikovanje EU direktiv, ki se prenašajo kasneje v nacionalne zakonodaje. Ravnovesje med kapitalom in delom postaja v pogojih globalnega sveta še toliko pomembnejše, tukaj moramo nadaljevati s sklepanjem okvirnih sporazumov z multinacionalkami, da bi dosegli preprečevanje dela na črno, otroškega dela, zdravju škodljivega dela, izboljšali položaj migrantov in zniževanje pravic delavcev pod mejo standardov v neki državi oz. pod mejo osnovnega človeškega dostojanstva. Na nivoju delavcev je potrebno krepiti evropski socialni dialog v gradbeništvu.

V izvršnem odboru EFBWW in odboru za gradbeništvo sodelujemo na sejah kot polnopravni član z našim predstavnikom.

Druge stalne naloge

Nadaljevali bomo z organizacijo že tradicionalnih prireditev in obeleževanj, kot je Dan gradbincev s podelitvijo priznanj najuspešnejšim sindikalistom. Podpirali in sodelovali bomo pri organizaciji prvomajskih prireditev ter ostalih dogodkov (shodov, demonstracij, manifestacij ...) v okviru ZSSS oz. tudi drugih mednarodnih sindikalnih organizacij.

Pri delovanju komisij in odborov bo potrebno, vsaj pri nekaterih, glede na dosedanje izkušnje preiti na bolj projektni pristop ter spodbuditi tudi mlade za delo v sindikatih.

Pripravil:
Oskar Komac

Ljubljana, november 2017